

## **מפגש עם הסופר ג'רייס טנוס בבי"ס תיכון מאר אליאס -**

**אעבלין ב 23 בפברואר 2011**

כבוד המפמ"ר ד"ר האני מוסא

כבוד האורח המכובד מר ג'רייס טנוס

כבוד מנהל בית הספר מר עאסם ח'ורי

מורים ותלמידים יקרים!

אנו שמחים לארח היום את הסופר מר ג'רייס טנוס, שתרם רבות להנחלת השפה העברית לתלמידים הערביים בבתי הספר השונים באזור שלנו.

בתוכנית הלימודים בעברית אנו לומדים את שירו של "פריץ פנאי" " כל הכבוד לאבא" " כל הכבוד לאבא שלא חסך ספר במחסור ורעב."

מר ג'רייס טנוס הוא בבחינת אבא, ועל כן אנו אומרים לו כל הכבוד מר טנוס על זה שלא חסכת את ספרך המרתק " בצל השיזף ". עצם המפגש עם מר טנוס הינו חוויה כשלעצמה. אנו נשמע דברים ממקור ראשוני, מהסופר עצמו ובטוחני שמר טנוס יגלה פתיחות ויעזור לנו להבין נקודות שלא הבנו אותן בעת קריאת הספר.

**\* ( מנהל ביה"ס )**

כדי שהמפגש הזה יעלה יפה, אנו זקוקים לברכתו של האיש שעובד יומם ולילה למען הצלחתו של בית הספר והפיכתו לבית ספר מוביל ובעל שם. מפגש מעין זה הוא עדות לפעילות המיוחדת הנעשית בתוך בית הספר.

אני מתכבד להזמין את מנהל בית הספר מר עאסם ח'ורי לתת לנו את ברכת הדרך.

**תודה למנהל בית הספר מר עאסם ח'ורי**

**\* (המפמ"ר ד"ר האני מוסא)**

בית הספר שלנו צועד קדימה בזכות ההנהלה שלו, כך הוא הדבר לגבי מקצוע העברית שדוהר קדימה בזכות המפמ"ר שלו. ד"ר האני מוסא גם הוא עובד יומם ולילה למען הצלחתו של מקצוע העברית. השתתפותו במפגש זה היא עדות נחרצת על מעורבותו ותרומתו לקידום השפה העברית במגזר הערבי. אני מתכבד להזמין את המפמ"ר ד"ר האני מוסא לשאת את דבריו.

## תודה לד"ר האני מוסא

\* (חייו של הסופר)

על סופרים נאמר שספריהם משקפים את חייהם, דהיינו הביוגרפיה שלהם נמצאת בספרים שכתבו, דוגמת המשוררת רחל ששיריה מבטאים את הכאבים והייסורים שהיו מנת חלקה בחיים. כמובן איני מתיימר לטעון שיש קשר בין הספר "בצל השיזף" לבין חייו של מר טנוס, אבל אני מוצא חובה וצורך להכיר תחנות בחייו של האורח המכובד. אני מזמין את חביב מח'ול לספר לנו על חייו של הסופר מר גרייס טנוס..... בבקשה

הסופר גרייס טנוס, נולד בשנת 1937 בכפר הגלילי מגאר להורים עובדי אדמה. למד בבית הספר המקומי עד כיתה ח. סיים את לימודי התיכון בבית הספר תיכון עירוני בנצרת, בשנת 1955, הוא היה בן שמונה עשרה שנה. עבד כמורה לעברית בבית ספר תיכון טירסנטה בעכו למעלה משלושים שנה. הוא עבר ללמד בבית ספר תיכון אורטודוקסי ערבי בחיפה ולימד עברית לחטיבות העליונות למשך אחת עשרה שנים, לאחר מכן הוא לימד עברית בבית ספר תיכון כרמליתים בחיפה לחטיבות העליונות במשך שבע שנים. הוא היה מורה לעברית ומחנך במשך 48 שנים. הוא למד ספרות עברית וערבית באוניברסיטת חיפה תוך כדי עבודתו כמורה לעברית. מר טנוס היה מראשוני המורים שלימדו בשפה העברית בבתי ספר הערביים. טנוס כותב פרוזה ושירה בעברית וערבית. פרסם מספר מאמרים בערבית בעיתונות המקומית. כתב שלושה ספרים בערבית: זיכרון של ימים (בצל השיזף) / זיכרון / יד הגורל. אהב את השפה הערבית ופרסם מילונים בערבית על משלים ועל הסלנג. יש לו גם שני מילונים על מילים דומות בין עברית וערבית. אחד הערבי - עברי, השני עברי - ערבי: שמו עימות נעים.

## תודה חביב

\* (על הספר בצל השיזף)

ספרו של מר טנוס (בצל השיזף) זכה לתהודה רבה בקרב קהל הקוראים, ורבים הרעיפו עליו מחמאות ושיבחו את סגנון הכתיבה שבו והשוו את המחבר לסופרים יהודים גדולים ומפורסמים.

מה יש בספר זה? תשובה לשאלה זו תיתן לנו מהא זידאן..... בבקשה.

### בצל השיזף

ג'רייס טנוס אחד השרידים האחרונים שחוו את הטרגדיה הפלסטינית במו עיניו וראה את מעללי המלחמה שהשפיעו על החיים השלווים והפשוטים של הפלסטינים.

הוא הטיב לתארה בספרו המופלא "בצל השיזף" אשר הראה את החיים בכפר מג'אר מנקודת מבטו של ילד בן חמש עשרה בתקופה שבין השנים 1942 עד 1948. גיבור הסיפור מתאר ביושר ובתום לב את המצב החברתי והכלכלי של שכונתו ואת כל המתרחש סביבו. אינו מפסיק לשאול שאלות שקשורות לדת ולאמונה, והופך את כפרו לסמל של החיים הפשוטים והשלווים של הפלסטינים. דבר זה מעניק לקוראים הזדמנות לחוות את השורשים הפלסטיניים באופן כמעט מוחשי ורגשי. שיטת הכתיבה של ג'רייס טנוס נאומית וישירה. הוא משדר ומקרין אופטימיות לציבור שלו. אנו מרגישים שחיוך לא עוזב את שפתי הגיבור אפילו ברגעים הכי גרועים. זה גורם לקורא לחזור איתו ולחוות עמו את זיכרונותיו מן העבר, ופותח בפניו זווית ראייה מפוייסת והגונה כלפי הסכסוך הישראלי-פלסטיני בכך שהוא הראה איך כבוד הערבים נפגע וניסו להחזירו בכל דרך אפשרית על מנת לשרוד בחייהם החדשים.

הרומן כתוב בשפה ספרותית גבוהה ומשובחת שיכולה להתחרות בקלי קלות עם סופרים ששפת האם שלהם היא עברית.

**"בצל השיזף" העמיק עוד יותר את ההזדהות שלנו עם העבר. מה שהיינו רגילים לשמוע רק דרך מספרים וסטטיסטיקות, פתאום אתה נמצא בתוך העניינים ומרגיש שאתה חלק מאותה תקופה. בזכות הספר אתה יכול לחוות את החיים בשנות הארבעים.**

**תודה מהא**

**\* ( ביקורת על הספר )**

אין ספר אחד שיצא לאור מבלי שנכתבה עליו ביקורת, הביקורת חיונית מאוד לסופר עצמו ואין זה משנה אם היא חיובית או שלילית. סופרים שלא נכתבה על ספריהם ביקורת מרגישים שהם בשוליים ואפילו מוזנחים. הספר " בצל השיזף " זכה להתייחסות מצד אנשי ספרות ומצד מורים רבים ועתה הוא יזכה להתייחסות מצד התלמידים שקראו את הספר. אני מזמין את יוסף אנדראוס לומר את דבריו..... בבקשה.

**ברצוני לאמר מספר דברים על הספר אחרי שקראתי אותו. אומנם זה ספר שנכתב על ידי סופר ערבי, שלא יטעה אותכם הדבר כי הוא נכתב ברמה של כל סופר יהודי מהשורה הראשונה. בכל מקרה הסיפורים הרבים והמשעשעים שעבר ג'רייס טנוס ריתקו אותי והעברתי את הדפים בהנאה רבה ומבלי להרגיש זאת. הספר לפי דעתי מהווה התגלמות ההיסטוריה הפלסטינית בשנות הארבעים מפיו של ילד פלסטיני קטן, ומעביר לנו את כל המידע בטוהר ובלי שום רבב וזה מה שהופך את הספר למיוחד ואמיתי בהשוואה לסיפורים המצונזרים שהוצאו לאור על ידי הרשויות.**

**תופתעו לטובה מג'רייס הקטן שבעודו צעיר נהג לחשוב על עולם יותר שווה וחופשי בתקופה ששררה בה אפליה ואי-צדק בין המינים. בספר הוצגה ההשתקפות המפויסת של ג'רייס טנוס כלפי העולם, שם הביע בכמה מקרים באופן ישיר ובלתי ישיר את דרכי החשיבה הליברלית והשוויונית והתנגד לקיפוח שנכפה על המין הנשי.**

**אני חייב לומר כשהגעתי לסוף הספר, זה היה צפוי שהיהודים יגיעו לתושבי הכפר וינחילו עליהם את אימתם, ואת ניצחונם יהללו בפני כל תושבי הכפר ויישפילו**

אותם כמו שעשו עם כל הכפרים הערביים. אבל ג'רייס טנוס, למרות כל הכאב שנגרם לבני כפרו, השרה אווירה נינוחה וטובה עד כדי שלשבריר שנייה חשבתי שכל עניין המלחמה הוא פרי דמיונו של הסופר, אך כשהבטתי מבעד לחלון חדרי שהשקיף על שכונתי, עברה בי צמרמורת של אימה ופחד והבנתי שהמלחמה ב-48 אכן התרחשה.

תרומתו של ג'רייס טנוס לספרות הערבית והעברית בארץ, היא מין אדיאולוגיה ועמדה שמתבססת על דו קיום ושלוש בין הערבים והיהודים.

אני חייב לומר שזה מצחיק ואירוני להיזכר בשורשים והעבר הפלסטיני דרך השפה ששירתה את הכיבוש, אבל בכל זאת עדיף להיזכר במשהו כדי להמשיך ולהילחם למען זכויותינו, ובזכות אנשים כמו ג'רייס טנוס ההיסטוריה הזאת תיחרט לעד בזכרונות הפלסטיניים.

## תודה יוסף

\* (חוויה אישית)

ספר טוב הוא ספר שהקורא מתפעל ממנו ומרגיש שהוא מבטא את השקפותיו, דעותיו ורגשותיו ולפעמים אפילו מתאר חוויה שהקורא עצמו חווה אותה. אני מזמין את דוניא שאהין לספר לנו על חוויה אישית שחווה אותה בעת קריאת הספר.

אני גאה לעמוד מולכם גבירותי ורבותי במיוחד מולך כבוד המפמ"ר דר האני ומולך אדוני הסופר, לספר בתורי על התרשמותי מהסיפור בכלל ובמיוחד מהפרק (רוצה אני להישאר קטן).

בפרק הזה אני מביעה הזדהות רבה עם אישיותו של הילד הקטן. בעת קריאתי לפרק זה הרגשתי כאילו שאני מספרת על ילדותי מבחינה התנהגותית ונפשית, אך כמובן החוויות הן שונות במהותן וזה נובע מהשוני בין הזמנים. בנוסף לכך חשוב לי להדגיש את הביקורת הסמויה והאלגנטית של הסופר על תמימות החברה הערבית בתקופה ההיא תוך כדי הצגת המורשת והמנהגים היומיומיים הפשוטים. הסופר הציג זאת דרך דמות הילד הנחמד והשובב שאכן הוא משך את תשומת לבי וכבש את רגשותיי בתמימותו ובסקרנותו, מכיוון שלרב בני גילנו יש תכונות וחוויות דומות לשלו.

לבסוף אני נהנית מאד לעמוד לפניכם ולספר על חוויתי האישית. אני מודה לכם על כך שהקשבתם לדבריי ומקווה שהצלחתי להרשים אתכם לטובה מהסופר

ומהסיפור וגרמתי לאלה שלא קראו את הסיפור שיקראו אותו כדי ליהנות כמו שאני נהייתי. תודה רבה לסופר שהקדיש מזמנו וטרח להתארח בבית ספרנו על מנת להקשיב ולענות על שאלותינו ותודה גם למנהל בית ספרנו למורים ולכל התלמידים.

### **תודה דוניה**

\* ( הסופר גרייס טנוס )

תודה לכולם

ועכשיו הגענו אל גולת הכותרת, אל הסופר, המורה והמחנך מר גרייס טנוס. כבוד הסופר אני מזמין אותך לשאת את דבריך ולאחר מכן לענות על שאלות התלמידים.....בבקשה.

### **תודה לסופר ג'רייס טנוס**

בשמי, בשם התלמידים ובשם הנהלת בית הספר אני מודה לסופר ג'רייס טנוס על הדיון הפורה והמעניין שנתרמנו ממנו ותודה למפמ"ר ד"ר האני מוסא שהשקיע מזמנו ונכח במפגש הזה. תודה למורים ולתלמידים ותודה מיוחדת למורתנו האהובה ראניה אחסאן שיזמה וארגנה את המפגש הזה. תודה ולהתראות במפגשים אחרים מהסוג הזה.